

Årsmøde 2012 Nyborg Strand

EHIMA - European Hearing Instrument Manufacturers Association

Hørenewsættelser

Psyko-sociale og
samfundsøkonomiske
omkostninger

Hvad skal vi tale om?

EHIMA - European Hearing Instrument Manufacturers Association

- Høreneredsættelse - nøgletal
- Personlige omkostninger
- Samfundsmæssige omkostninger

Nøgletal

EHIMA - European Hearing Instrument Manufacturers Association

Høretab (over 18 år, +25dB bedste øre)

Selv-rapporteret (EuroTrak 2010)	15.1%
Bridget Shield/Hear-it:	16.0%
Målt/høreprøve (Grünes Kreuz 1985)	27.0%

Ikke urealistisk at 16% ville have fordel af høreapp.

Det svarer til ca **880.000 danskere**

Flere tal

EHIMA - European Hearing Instrument Manufacturers Association

- Hvor mange danskere bruger høreapparater?
- Cirka 60.000 danskere får høreapparater hvert år.
- Hvis de holder i snit 5 år, og
- Hvis vi skønner at måske 5% ikke bruges, så er der
- 285 - 300.000 danskere, som bruger HA.
- **Dvs ca 600.000 danskere kunne have nytte af høreapparater, men bruger dem ikke!**

Personlige omkostninger

EHIMA - European Hearing Instrument Manufacturers Association

Psyko-sociale omkostninger

Økonomiske omkostninger

Psyko-Sociale omkostninger

EHIMA - European Hearing Instrument Manufacturers Association

- Føler sig stigmatiseret, offer for fordomme
- Man skammer sig
- Føler sig isoleret
- Lavt selvværd og lav selvtillid
- "Ingen forstår mit problem"
- Kan komplicere ens (par-)forhold
- Skyldfølelser
- Depression
- Lad os se nærmere på hvert enkelt punkt

Stigma

EHIMA - European Hearing Instrument Manufacturers Association

- Folk med høretab er bange for at blive ramt af "gode gamle" fordomme:
 - Dum, tungnem, gammel, fjollet, usexet, handicappet taber, sur, mærkelig, "anderledes"
- Ingen ønsker dette "stempel" så man benægter ihærdigt sit høretab. Også overfor sig selv. Og i årevis.
- Man frygter at blive mål for "sjove vittser".
- Konsekvens: det hele bliver bare værre!

Skam

EHIMA - European Hearing Instrument Manufacturers Association

- Hvis man kommer til at "dumme sig" pga høretabet, kommer følelsen af **skam**:
 - "Hvor dum kan man være?" – "Hvor ku' jeg?"
 - "Nej hvor flovt!"
 - "Nej, undskyld!"
 - "Hvad mon folk tror??"
- Da disse følelser ofte opstår, når man er sammen med andre, opstår også fristelsen til at undgå andres selskab

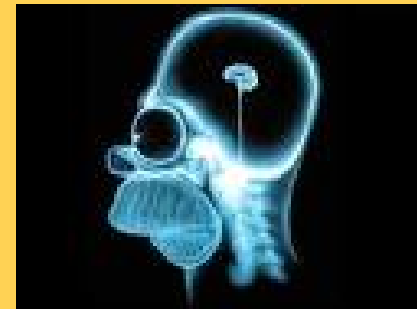
Føler sig isoleret

EHIMA - European Hearing Instrument Manufacturers Association

- En "naturlig reaktion" på et høretab er derfor tit at man trækker sig fra andres selskab.
- Det reducerer livskvaliteten
- Øger risikoen for depressive symptomer
- Risiko for at hjernen "kører langsommere"

"Use it or lose it" = hjernen skal bruges. Ellers visner den.

Lavt selvværd

EHIMA - European Hearing Instrument Manufacturers Association

- At få en ny "identitet" som hørehæmmet betyder et farvel til ens gamle identitet
- Det kan være en smertelig proces.
- Fører nemt til lavere selvværd:
 - "Jeg kan da heller aldrig gøre noget rigtigt mere"
 - "Jeg tør ikke spørge om det her igen"
 - "Hvem gider hyre sådan én som mig?"
- Konsekvens: med lavere selvtillid bliver det sværere at fungere, både privat og på arbejdspladsen
- En ond cirkel.

Ingen forstår mig

EHIMA - European Hearing Instrument Manufacturers Association

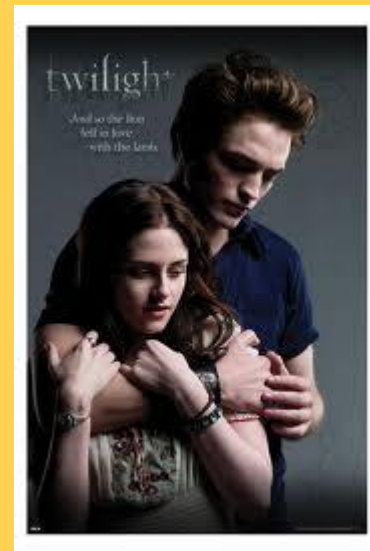
- Mange mennesker (familie, venner, kolleger) forstår IKKE en hørehæmmets situation
- Det kan få en til at føle sig alene, magtesløs og hjælpeløs
- Øger risikoen for depression
- Man fristes til at undgå andres selskab
- "Der er ingen, der forstår mig!"

Parforhold

EHIMA - European Hearing Instrument Manufacturers Association

- Den normalthørende synes måske at "det er altid mig, der skal vise hensyn"
- Mindre impulsivitet:
færre hurtige/sjove bemærkninger
- Flere misforståelser = irritation
- Intimiteten kan blive påvirket
- Den hørehæmmede kan føle sig fløv, føler sig ikke som en **ligeværdig** partner

Skyldfølelse

EHIMA - European Hearing Instrument Manufacturers Association

- Hørehæmmede bebrejder ofte sig selv **og deres høretab** for diverse misforståelser, fejlopfattelser, osv
- "Det er min skyld at alle altid skal gentage alting"
- "Jeg er en byrde for alle og enhver"
- "Det er min skyld at vi skal tidligt hjem"
(Min mand ville jo gerne blive...)
- "Det er også den elendige høreelse!"
- Skyldfølelser og selv-bebrejdelse er kendte kilder til depression

Depression

EHIMA - European Hearing Instrument Manufacturers Association

- Et høretab er lige præcis **et tab**
- Et tab af høre- og kommunikationsevnen
- Et tab af status og karrieremuligheder
- Et tab af socialt samvær
- En følelse af at være en byrde, at være "udenfor", ikke længere at være **normal**
- Nyere forskning (f.eks. SHARE) har vist at høretab indebærer en risiko for at udvikle **depressive symptomer**.

Sort i sort?

EHIMA - European Hearing Instrument Manufacturers Association

Det kan da snart ikke blive værre?

Hvor er så den GODE nyhed?

EHIMA - European Hearing Instrument Manufacturers Association

Plxmac.com 36917325

Der er hjælp at hente!

EHIMA - European Hearing Instrument Manufacturers Association

- Den enkelte selv (!!!)
- Familie, venner, bekendte
- Fagfolk: psykolog, høre-fagfolk
- Samfundet: regering, regioner, kommuner
- Institutioner og firmaer: DSB, teatre, biografer, - alle steder hvor der kan installeres en teleslynge

Høreapparater hjælper!

EHIMA - European Hearing Instrument Manufacturers Association

Forskning viser:*

- HA gør det nemmere at kommunikere
- HA forbedrer parforhold
- HA forbedrer ens sociale liv
- HA gør, at man føler sig tryggere
- HA giver større selvtillid og selvværd
- HA kan sågar give "mere romance"
- HA gør, at man igen tør bruge sin humoristiske sans
- HA forbedrer ens kognitive evner ("friskere hjerne")
- HA forbedrer ens mentale, emotionelle og fysiske helbred

* Se f.eks. Kochkin, Better Hearing Institute, 4 sept, 2011

Høreapparater hjælper – men!

EHIMA - European Hearing Instrument Manufacturers Association

- Det er mildest talt ikke det budskab, vi er lykkedes med at få ud i offentligheden – og til vores politikere.

Næste emne

EHIMA - European Hearing Instrument Manufacturers Association

Økonomiske omkostninger for den enkelte hørehæmmede

Økonomiske omkostninger

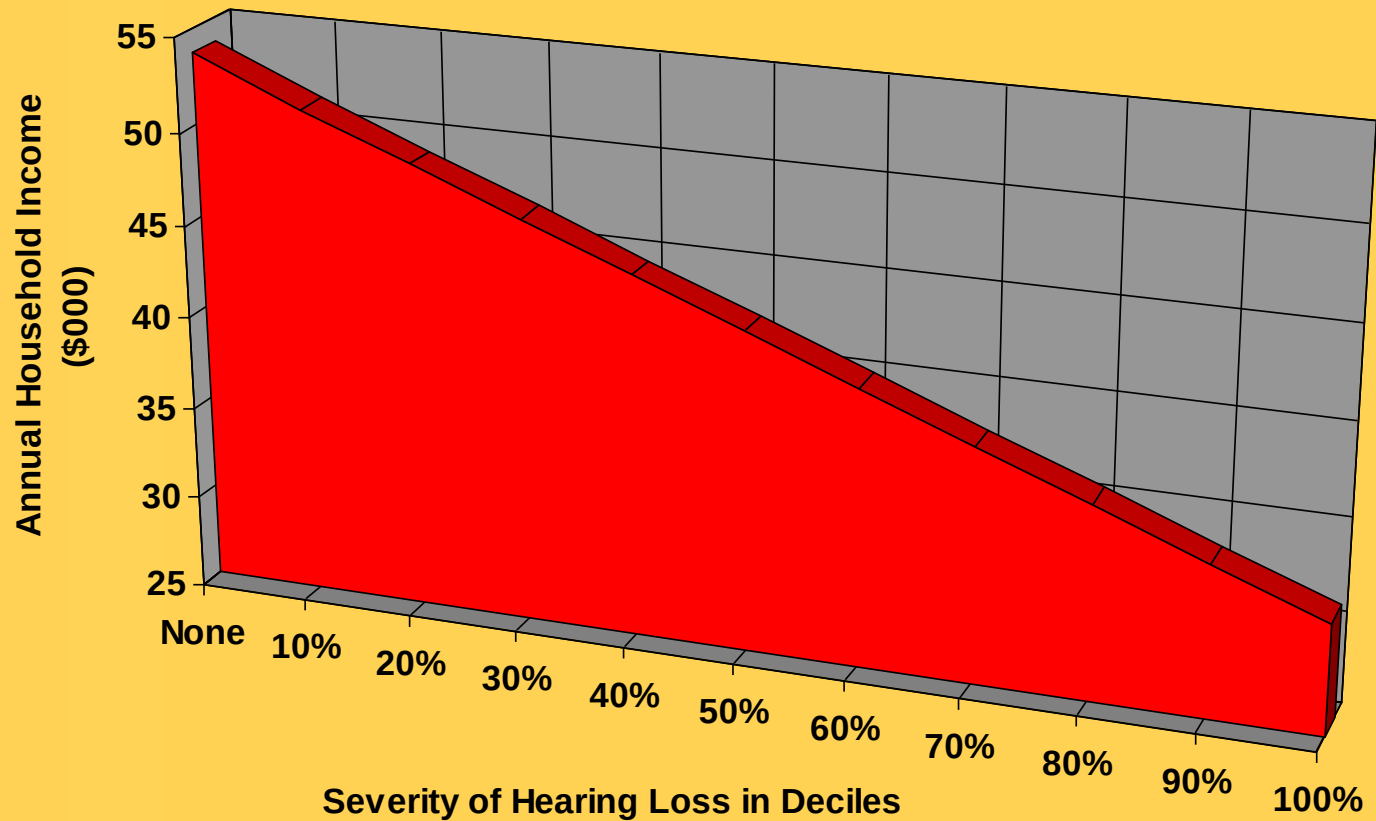
EHIMA - European Hearing Instrument Manufacturers Association

- Forskning: folk med hørenedsættelse
 - Tjener mindre
 - Får ikke den uddannelse deres talent fortjener
 - Får ikke altid de rigtige job
 - Er mere trætte og udkørte end normalthørende = tvinges muligvis til deltid, flextid, førtidspension, efterløn – eller sågar arbejdsløshed.

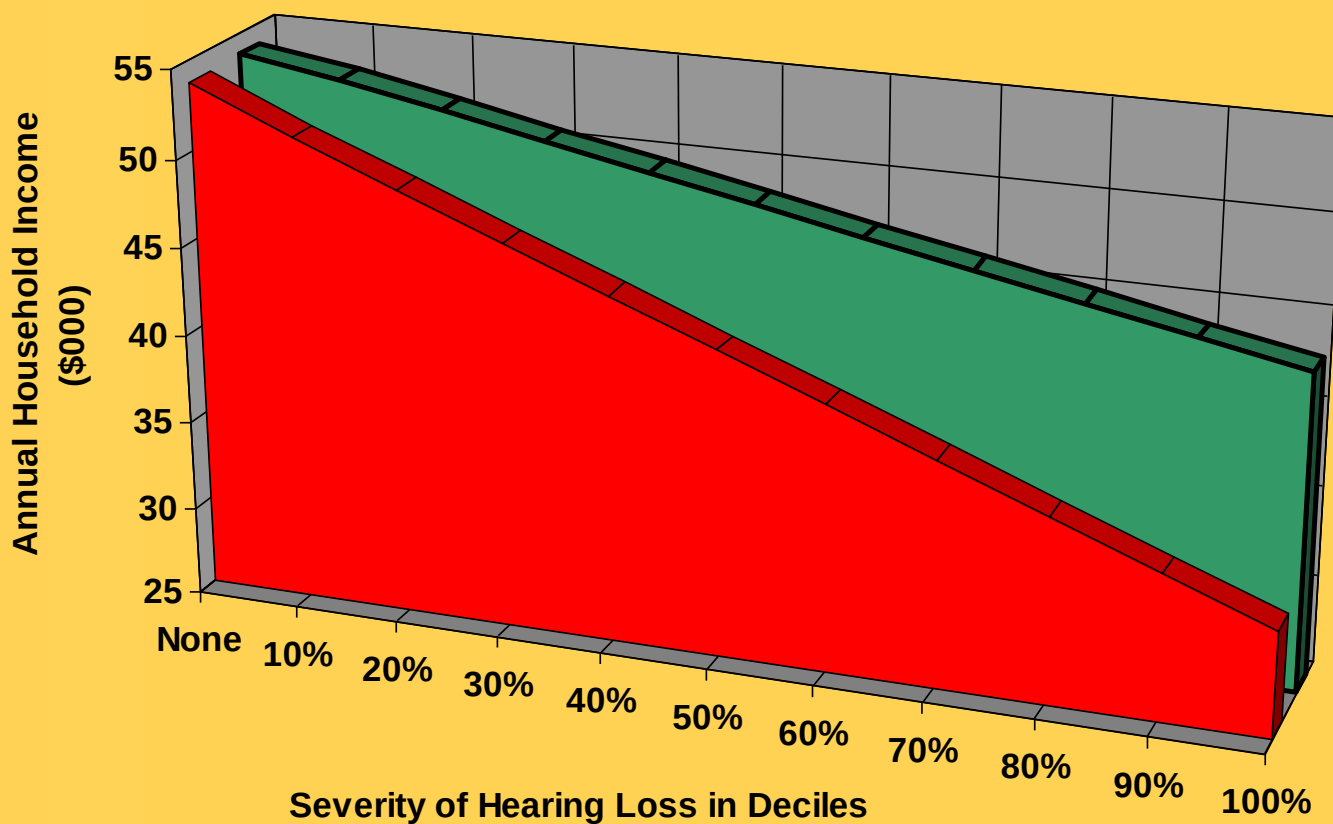
USA: jo større høretab, jo lavere husstandsindtægt

EHIMA - European Hearing Instrument Manufacturers Association

Men når man så får høreapparater....

EHIMA - European Hearing Instrument Manufacturers Association

Sidste emne

EHIMA - European Hearing Instrument Manufacturers Association

Omkostninger for samfundet:

Hvad koster hørenedsættelse det danske samfund?

Omkostninger for samfundet

EHIMA - European Hearing Instrument Manufacturers Association

2001: Arbejdsløsheden for hørehæmmede er 2 – 3 gange højere end gennemsnittet

Torben Clausen, Socialforskningsinstituttet (SFI), DK

Omkostninger for samfundet

EHIMA - European Hearing Instrument Manufacturers Association

**Hørenewsættelser koster det danske
samfund **2.7 milliarder kroner om året**
i mistet produktivitet**

Vibeke Tornhøj Christensen, "Uhørt", Socialforskningsinstituttet ,
2006

Omkostninger for samfundet

EHIMA - European Hearing Instrument Manufacturers Association

2006: Folk med hørenedsættelse får oftere invalidepension. **Risikoen stiger med 3.6% for hver dB hørenedsættelse.**

Socialforskningsinstituttet

Omkostninger for samfundet

EHIMA - European Hearing Instrument Manufacturers Association

2006: Folk med hørenedsættelse søger oftere om at gå på førtidspension.

Risikoen siger med 2% for hver dB hørenedsættelse

Socialforskningsinstituttet

Omkostninger for samfundet

EHIMA - European Hearing Instrument Manufacturers Association

2006: Bruger man høreapparater, mindskes risikoen for invalidepension markant

Socialforskningsinstituttet

Omkostninger for samfundet

EHIMA - European Hearing Instrument Manufacturers Association

2006: Hørehæmmede føler sig fysisk og psykisk udmattede efter arbejde

Socialforskningsinstituttet

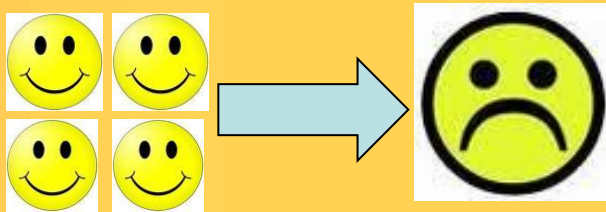

Omkostninger for samfundet

EHIMA - European Hearing Instrument Manufacturers Association

2006: Hørehæmmede føler sig ofte "presset" ud af arbejdsmarkedet

Socialforskningsinstituttet

Omkostninger for samfundet

EHIMA - European Hearing Instrument Manufacturers Association

2006: Hørehæmmede arbejder oftere
på nedsat tid

Socialforskningsinstituttet

Omkostninger for samfundet

EHIMA - European Hearing Instrument Manufacturers Association

2006: Hørehæmmede tjener mindre end gennemsnittet = **bidrager mindre med skat**

Müller, Høgelund & Geerdsen, "Handicap og beskæftigelse", Socialforskningsinstituttet, DK

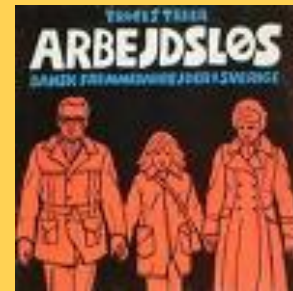

Omkostninger for samfundet

EHIMA - European Hearing Instrument Manufacturers Association

2006: Hørehæmmede har markant højere arbejdsløshed end gennemsnittet

Socialforskningsinstituttet

Omkostninger for samfundet

EHIMA - European Hearing Instrument Manufacturers Association

2005: Hørenedsættelse reducerer antallet af
"sunde leveår" for den enkelte

WHO, Global Health Report

Europa Kommissionen regner
statistisk med at et "kvalitetsleveår"
svarer til 44,000 Euro = 330.000 kr

Omkostninger for samfundet

EHIMA - European Hearing Instrument Manufacturers Association

2000: Høreapparater er en økonomisk sund
investering for samfundet

Manuela Joore, Maastricht Report, SIHI

Omkostninger for samfundet

EHIMA - European Hearing Instrument Manufacturers Association

2006: Folk med hørenedsættelse

- højere arbejdsløshed
 - lavere gennemsnitsindtægt (85% af norm)
 - oftere førtidspension
-
- Bridget Shield, South Bank University, London

Omkostninger for samfundet

EHIMA - European Hearing Instrument Manufacturers Association

- 2000 : Hørehæmmedes husstandsindtægt i USA er 12.000\$ (65.000 kr) lavere end for normalthørende hjem
- Bruges høreapparater, er forskellen "kun" 6.000\$
- Det betyder, at regeringen går glip af skatteindtægter

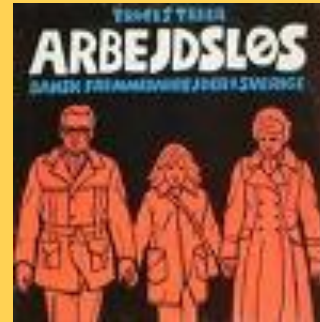

Omkostninger for samfundet

EHIMA - European Hearing Instrument Manufacturers Association

2008: Arbejdsløsheden i England er 4 gange højere for hørehæmmede end normalthørende

- Hørehæmmede er over-repræsenteret i lav-indkostgruppen

Royal National Institute of the Deaf (RNID), UK

Omkostninger for samfundet

EHIMA - European Hearing Instrument Manufacturers Association

2008: 54% af alle svenskere med hørenedsættelse er **mellem 16 og 64**, dvs. i den **arbejdsduelige alder**

Vi taler altså ikke om, at det kun er et problem for "de gamle"

Hörselskadadas Riksforbund, HRF, Sweden

Omkostninger for samfundet

EHIMA - European Hearing Instrument Manufacturers Association

2008: 37% af de svenske lærere, der gik på førtidspension i 2007 omtalte hørenedsættelse som en "væsentlig årsag"

HRF

Omkostninger for samfundet

EHIMA - European Hearing Instrument Manufacturers Association

2009: Risikoen for arbejdsløshed er 16.6% højere for hørehæmmede.

De er under-repræsenterede blandt de veluddannede og over-repræsenterede i lav-indkomstgruppen.

Australia, Int'l Journal of Aud, 48, pp 117-122

Omkostninger for samfundet

EHIMA - European Hearing Instrument Manufacturers Association

2010: Hørehæmmede har brug for mere tid til at "komme sig" efter en arbejdsdag, og de har større sygefravær

Janneke Nachtegaal,
Ph.D., Free University of Amsterdam

Omkostninger for samfundet

EHIMA - European Hearing Instrument Manufacturers Association

- Har man haft sygeorlov p.g.a. høreproblemer, er der 50% forøget risiko for at man ender med at gå på invalidepension

- "Auris" No 3, Aug 12, 2011

Omkostninger for samfundet

EHIMA - European Hearing Instrument Manufacturers Association

- Hørenedsættelse er den 6. dyreste "sygdom" i Holland (2011)
- Koster det hollandske samfund 950 mill € om året.
- Det bliver kun værre i takt med at befolkningen ældes.
- Healthy Ageing, University Medical Center, Groningen, 2011

Omkostninger for samfundet

EHIMA - European Hearing Instrument Manufacturers Association

- **Undskyld – savner vi dokumentation?**

Konklusion

EHIMA - European Hearing Instrument Manufacturers Association

- Hørehæmmedes **uudnyttede potentiale** koster hvert år det danske samfund astronomiske **2,7 milliarder kroner**
- Til sammenligning: hele den danske høreforsorg, offentlig + privat, koster måske i omegnen af 700 millioner kr om året

”Det hænger skisme ik’ sammen!”

A GOLDEN OPPORTUNITY

EHIMA - European Hearing Instrument Manufacturers Association

Hvis samfundet øgede sin indsats på høreområdet både med hensyn til information, uddannelse, service, høreapparater og anden teknologi, **så ville dette være en god investering** både for den enkelte og for hele vores samfundsøkonomi.

Kommunikation

EHIMA - European Hearing Instrument Manufacturers Association

- Som vi har set, hjælper høreapparater med at løse ikke bare problemer med HØRELSEN, men også psyko-sociale problemer
- Høreapparater skal ses som en god **INVESTERING** snarere end en udgift.
- Både for den enkelte og for samfundet
- **Dette skal kommunikeres ud!**

Kommunikation

EHIMA - European Hearing Instrument Manufacturers Association

Og det kan vi kommunikere med stor
troværdighed:

Det er baseret på fakta!

Og så har vi slet ikke nævnt...

EHIMA - European Hearing Instrument Manufacturers Association

- 89% er tilfredse med deres høreapparater
- Jo nyere høreapparater, jo større tilfredshed
- Jo flere timers brug om dagen, jo større tilfredshed
- Høreapparater forbedrer livskvaliteten

- *Kilde: EuroTrak 2010, Anovum/EHIMA*

Høreapparater og livskvalitet

EHIMA - European Hearing Instrument Manufacturers Association

- "Jeg kommunikerer bedre"
- "Jeg føler mig mere tryg"
- "Mit sociale liv er blevet bedre"
- "Jeg føler større selvtillid"
- "Jeg har fået bedre humør"
- "Det går bedre på mit arbejde"
- "Jeg er mindre anspændt"

- *Data fra EuroTrak 2010. Anovum/EHIMA*

Tak for opmærksomheden!

EHIMA - European Hearing Instrument Manufacturers Association

Diskussion

